

Za prof. PhDr. Ondrejom Kondášom, DrSc.

V máji tohto roku zomrel vo veku 72 rokov prof. Kondáš – priekopnícka osobnosť slovenskej klinickej psychológie. Ako sám povedal v poslednom interview „pochádzam z dedinky v jednom údolí košickej kotliny v blízkosti Slánskych vrchov a tu niekde kotví moja láska i obdiv k božskej prírode“. Túžba po novom poznaní ho priviedla do Bratislavy, kde absolvoval štúdium psychológie na FF UK v Bratislave a za svojich najvýznamnejších učiteľov považoval najmä prof. Jurovského a prof. Čečetku. Po absolutoriu nastúpil ako psychológ do psychiatrickej liečebne a začal pracovať pod primariátom dr. Töröka. Patril teda k prvej vlne psychológov pracujúcich v zdravotníctve v 50-tych rokoch minulého storočia, ktorú na Slovensku tvorili silné osobnosti ako prof. Dobrotka, doc. Habiňáková, prof. Košč, dr. Ličko, dr. Vener a ďalší. V prostredí skutočne klasickej psychiatrie nepodľahol tlaku rutiny a od začiatku experimentoval s novými metódami v psychodiagnostike, psychoterapii a rehabilitácii. Pod vedením prof. Guensbergera vypracoval kandidátsku dizertačnú prácu „Podiel učenia v psychoterapii“, ktorá bola zároveň jeho prvou monografiou a základom pre vypracovanie vlastnej modifikácie behaviorálnej psychoterapie. V roku 1964 sa vrátil na svoju Alma mater, kde prešiel všetkými akademickými postupmi a funkciami, v rokoch 1970–1985 bol jej vedúcim a pôsobil na nej ako emeritný profesor až do svojej smrti. V posledných rokoch svojho života zároveň viedol Katedru psychológie Univerzity Cyrila a Metóda v Trnave.

Jeho publikačná činnosť je veľmi rozsiahla, je autorom deviatich monografií a vysokoškolských učebníc a veľkého množstva časopiseckých publikácií. Jeho najvýznamnejšou knihou je nesporne „Discentná psychoterapia“ (2. vyd., 1973). Sám zdôrazňoval, že svoj prístup nazval discentná, pretože latinský názov bol v časoch normalizácie prijateľnejší ako anglický termín behaviorálna. Faktom však ostáva, že jeho prístup predbehol vznik

a rozmach kognitívne-behaviorálnej psychoterapie. Okrem použitia klasických behaviorálnych metód (napr. desenzitizácie, tienia, zníženia napätia, pozitívneho tréningu) na modifikáciu správania, zdôrazňoval i použitie racionálnych metód ako sú klarifikácia a zmena postojov. K problematike postojov a presvedčení sa ostatne vrátil vo svojej poslednej monografii „Iracionalita a jej hodnotenie“ (r. 2000 v spoluautorstve s Kordačovou). Svoj psychoterapeutický prístup oprel nielen o vlastné klinické skúsenosti, ale aj o experimentálne zameraný výskum s odstraňovaním trémy, balbuties, dyslexie a iných porúch. Jeho práce našli ocenenie i v zahraničí, bol členom mnohých medzinárodných spoločností behaviorálnej psychoterapie a členom redakčnej rady Behaviour Research and Therapy. Prof. Kondáš je i autorom dodnes používaných vysokoškolských učebníc ako sú „Klinická psychológia“ (1977) a „Vybrané kapitoly z klinickej psychológie“ (2001). Bol usporiadateľom a spoluautorom mnohých „federálnych“ učebníc, napr. „Psychoterapia a reedukácia“ (spolu s Kratochvílom a Syřišťovou) z r. 1985, 1989 a „Psychodiagnostiky dospelých“ z r. 1992. V poslednom desaťročí sa i pod vplyvom vlastných zdravotných ťažkostí začal viac zaujímať o psychosomatiku a psychológiu zdravia. Vypracoval napr. programy pre zvládanie stresu a odnaučenia sa fajčeniu. Výpočet odborných zásluh by nebol úplný ak by sme nespomenuli aj oblasť klinickej psychodiagnostiky, najmä metódy Asociačný experiment a Škála klasických, sociálnych strachov a trémy (KSAT).

Prof. Kondáš bol človek veľmi dynamický, ambiciózný, vášnivý diskutér, vždy vyžarujúci optimizmus. Týždeň pred svojou smrťou na posedení po katedrovom seminári rozprával vtipy a historky o svojich kolegoch. Tento usmievavý obraz nám zostane zachovaný ako spomienka na nášho učiteľa a kolegu.

Dodáno redakci: 6. 8. 2002

*Doc. PhDr. Igor Brezina, CSc.
Prof. PhDr. Anton Heretik, CSc.*